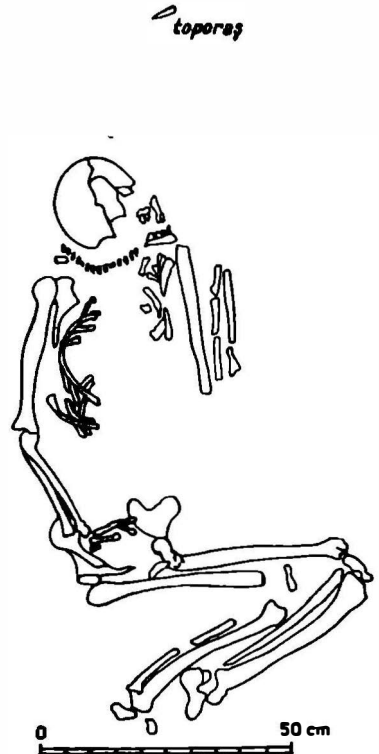

MORMÎNTUL NEOLITIC DESCOPERIT LÎNGĂ SATUL ANDOLINA

În toamna anului 1960, pe teritoriul satului Andolina (r. Călărași), în cadrul colaborării dintre Institutul de Arheologie al Academiei R.P.R. și Muzeul raional de la Călărași, au fost efectuate sondaje restrînse. Motivul săpăturii l-a constituit descoperirea întîmplătoare a unui mormînt din perioada migrațiilor. Locul cercetat se află lîngă șoseaua Andolina-Vărăști, la sud de ea, mai aproape de drumul Cabanei, decît de marginea de vest a satului Andolina. În cadrul celor două suprafețe săpate au fost dezvelite scheletele din trei morminte de inhumație, dintre care unul mai vechi, din epoca neolitică¹. Acesta din urmă constituie subiectul articolului nostru.

Scheletul s-a găsit în cuprinsul suprafeței nr. 2, la 1,15 m adîncime față de nivelul actual al solului (fig. 1). Groapa mormîntului nu s-a putut delimita în cursul săpăturii. Scheletul dezvelit era de adult, în poziție chircită moderată, pe partea stîngă, orientat cu craniul spre est. Craniul s-a păstrat parțial, cu maxilarul superior puțin deplasat. Brațul stîng a fost puternic îndoit din cot și așezat cu palma în dreptul obrazului. Mîna dreaptă era întinsă în lungul corpului, avînd palma pusă pe partea dreaptă a bazinului. Vertebrele s-au descompus, coastele sînt păstrate parțial. Femurele formau unghi drept cu

¹ La cercetarea mormîntului au colaborat Apostol Atanasiu de la Muzeul raional din Călărași și Laura Biberi de la Centrul de Antropologie.

Fig. 1. — Scheletul neolitic descoperit la Andolina.

coloana vertebrală, iar tibiile și peroneele alcătuiau un unghi de circa 40° cu femurele. Falangele picioarelor s-au descompus.

La 0,30 m spre est-sud-est de craniu se afla un topor plat¹, lucrat cu deosebită grijă, din tuf vulcanic de culoare gălbuie (fig.2/1). Toporul are forma trapezoidală alungită. În secțiune transversală este dreptunghiular, iar tăișul, ogival în secțiune, este oblic față de axul lung al toporului. După urmele păstrate toporul era pe jumătate acoperit de mîner.

În dreptul gâtului scheletului s-au adunat 30 de mărgelile lucrate din scoici și 28 de mărgelile de cupru. Dintre mărgelile din prima categorie 24 au fost făcute

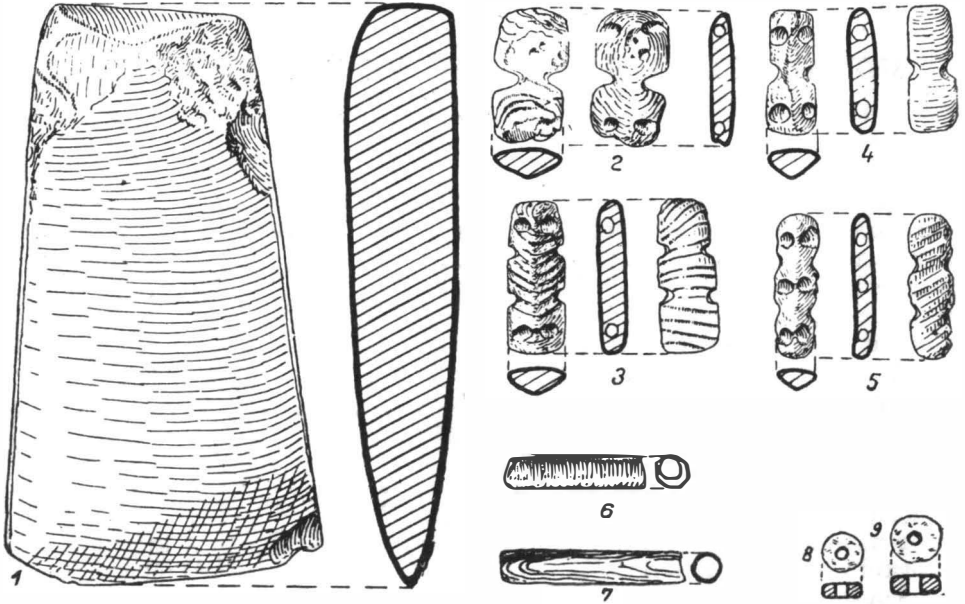

Fig. 2. — 1, toporul de piatră găsit în mormînt; 2—7, mărgelile de scoică; 8,9, mărgelile de aramă.

din scoică de *Spondylus gaederopus*, iar celelalte șase din scoici de *Dentalium*. Mărgelile de *Spondylus* sînt în formă de plăcuțe dreptunghiulare cu colțurile rotunjite². În secțiune toate au forma triunghiulară. Fiecare plăcuță are pe laturile lungi cîte două sau cîte trei perechi de creștături opuse (16 sînt cu cîte două creștături și opt cu cîte trei creștături). Pe partea dorsală a plăcuțelor s-au făcut cîte trei extremități, la majoritatea pieselor, cîte două orificii (pe un singur exemplar trei orificii) perpendiculare pe axul lung și paralele cu fața mărgelilor. Nu poate fi nici o îndoială că mărgelile au fost înșirate pe două fire paralele, pe care grupurile de plăcuțe cu cîte două creștături alternau cu plăcuțele avînd cîte trei creștături. Se poate presupune că, cel puțin în față, mărgelile erau distanțate

¹ Toporul are dimensiunile de: 0,093 m lungime maximă și 0,051 m lățime în dreptul tăișului.

² Mărgelile în formă de plăcuțe au dimensiunile: între 0,02 m și 0,022 m lungime și între 0,004 m și 0,012 m lățime.

și între ele erau intercalate (pe orizontală sau verticală) mărgelile tubulare de *Dentalium*¹. Datorită faptului că nici una din mărgelile descrise nu a căpătat culoarea verde se poate afirma că din mărgelile de aramă², de formă ovală, era

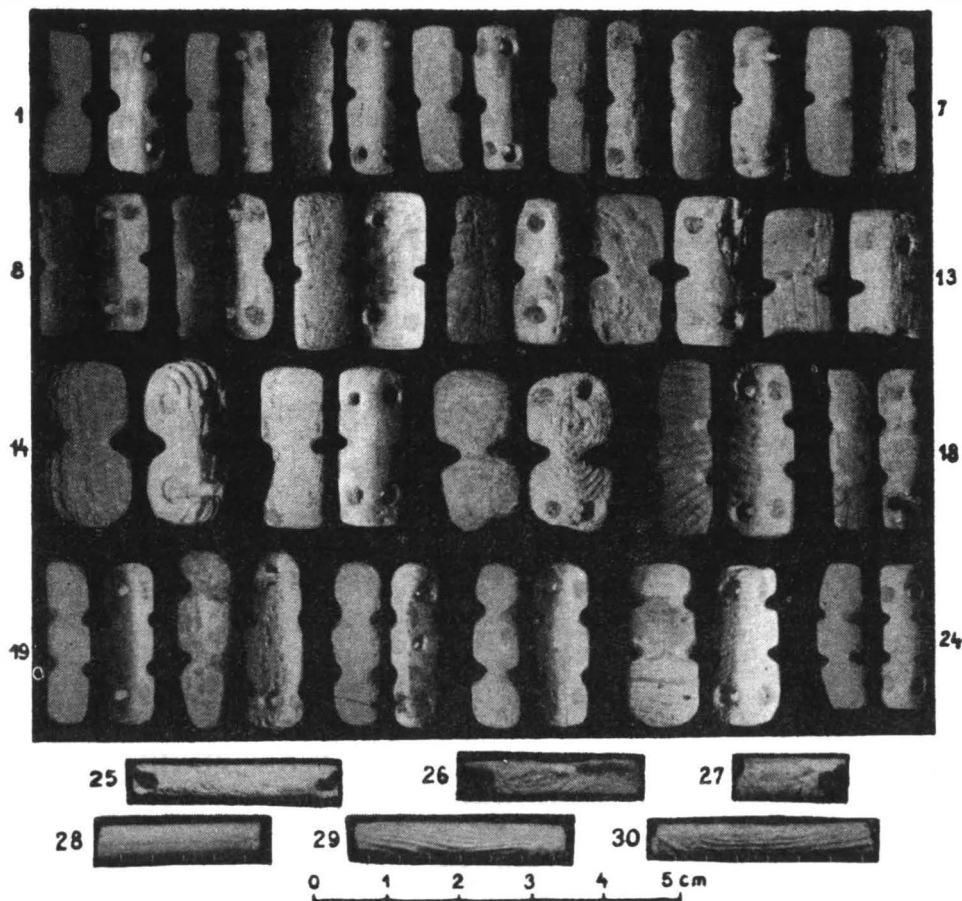

Fig. 3. — Mărgelile de scoică descoperite în dreptul gitului.

alcătuit un alt șirag, ce nu venea în contact cu cel format din mărgelile de scoici. În regiunea bazinului s-a mai găsit izolată o mărgică plată de scoică.

Scheletul se află încă în studiu la Centrul de Antropologie și de aceea nu putem spune cu siguranță dacă mormîntul de la Andolina este de femeie (după cum ar indica șiragurile de mărgelile) sau de bărbat (după cum ar indica prezența toporului de piatră, și înălțimea scheletului).

¹ Mărgelile tubulare întregi au între 0,022 și 0,029 m lungime și diametrul de 0,005 m.

² Mărgelile de aramă au lungimea de 0,01 m și diametrul maxim de 0,005 m.

Data fiind suprafața restrînsă a săpăturii nu sîntem încă în măsură să precizăm dacă mormîntul amintit a fost izolat sau face parte dintr-un grup de morminte¹.

Scheletul de la Andolina prin poziția sa (chircit pe stînga, cu mîna stîngă îndoită din cot și cu cea dreaptă întinsă în lungul corpului), prin orientarea cu craniul spre est și prin adîncimea la care se afla are analogii foarte apropiate în mormintele descoperite și cercetate pe Grădiștea Ulmilor, în cuprinsul și în preajma așezării Boian A, morminte care pe baza unei observații stratigrafice din anul 1956, au fost atribuite fazei Vidra a culturii Boian². Topoarele plate, din tuf vulcanic de culoare gălbuie, de tipul celui găsit lîngă scheletul descris, sînt de asemenea caracteristice pentru diferitele faze ale culturii Boian.

Plăcuțe din valve de scoici *Spondylus* încă nu s-au descoperit lîngă scheletele aparținînd culturii Boian de pe Grădiștea Ulmilor, dar s-au găsit în mai multe exemplare în regiunea gîtului la cîteva din scheletele de copii din faza Vidra a culturii Boian, dezvelite în cuprinsul așezării de la Glina. Ținînd seama de toate aceste analogii, atribuim și mormîntul de la Andolina fazei Vidra a culturii Boian.

Prin descoperirea mormîntului de la Andolina se îmbogățește documentarea noastră în privința descoperirilor funerare din epoca neolitică în general și din faza Vidra a culturii Boian în special, numărul descoperirilor de acest fel ajungînd în prezent la trei — și anume: Glina (opt schelete de copii)³, Boian (opt schelete de adulți și copii) și Andolina (un schelet de adult).

Studierea problemelor legate de ritul funerar al purtătorilor culturii Boian s-a început, la noi, mai intens, de-abia în ultimul deceniu, dar sîntem convinși că săpăturile ce se vor executa în diferite regiuni din Muntenia și din sud-estul Transilvaniei, vor duce curînd la cunoașterea aprofundată a unor obiceiuri importante ale comunităților culturii Boian.

EUGEN COMȘA

НЕОЛИТИЧЕСКОЕ ПОГРЕБЕНИЕ, ОТКРЫТОЕ ВБЛИЗИ СЕЛА АНДОЛИНА

РЕЗЮМЕ

На запад от села Андолина (р-н Кэлэраш) осенью 1960 г. было открыто одно погребение с труположением. Скелет, принадлежащий взрослому человеку, находился в земле на глубине в 1,15 м в умеренно скорченном положении на левом боку, с черепом, ориентированным на восток. Левая рука была согнута в локте, так что ладонь располагалась на щеке, правая же рука была вытянута вдоль тела с ладонью,

¹ În cursul săpăturilor din 1961 la Andolina au mai fost descoperite cîteva schelete de același tip.

² Eugen Comșa, *Cîteva date despre ritul funerar al culturii Boian*, în SCIV, IX, 2, 1958, p. 401—406.

³ Informații de la M. Petrescu-Dimbovița.

расположенной на правой стороне таза. В области шеи были найдены 30 раковинных и 28 медных бусин. Раковинные бусины двух видов: прямоугольные (24 экземпляра) с двумя или с тремя парами боковых насечек сделаны из раковин *Spondylus gaederopus*, а полые трубчатые — из раковин *Dentalium*.

Погребение в Андолине, исходя из его позиции и инвентаря, относят к фазе Видра культуры Боян.

ОБЪЯСНЕНИЕ РИСУНКОВ

Рис. 1. — Неолитический скелет, открытый в Андолине.

Рис. 2. — 1, Каменный топор, найденный в погребении; 2–7, раковинные бусины; 8,9, медные бусины.

Рис. 3. — Раковинные бусины, найденные у шеи.

LA TOMBE NÉOLITHIQUE DÉCOUVERTE PRÈS DU VILLAGE D'ANDOLINA

RÉSUMÉ

A l'ouest du village d'Andolina (distr. de Călărași), on a découvert au cours de l'automne 1960 une tombe à inhumation. Le squelette, enfoui à 1^m15 de profondeur, était celui d'un adulte couché en position accroupie sur le côté gauche et orienté le crâne à l'est. Le bras gauche avait le coude plié et la main à hauteur du visage, le bras droit était étendu le long du corps, la main reposant sur le côté droit du bassin. Près du cou, on a trouvé 30 perles en coquillage et 28 perles en cuivre. Les premières sont de deux sortes, soit rectangulaires (24 pièces), pourvues de deux à trois paires d'encoches latérales et faites en coquillages de *Spondylus gaederopus*, soit tubulaires et faites en coquillages de *Dentalium*.

D'après sa position et son inventaire, la tombe d'Andolina a été assignée à la phase Vidra de la civilisation de Boian.

EXPLICATION DES FIGURES

Fig. 1. — Le squelette néolithique découvert à Andolina.

Fig. 2. — 1, hache en pierre trouvée dans la tombe; 2–7, perles en coquillage; 8,9, perles en cuivre.

Fig. 3. — Perles en coquillage découvertes près du cou.

